

DÜSEVNI LISZT

Mészecsne verszke novine.

Podgovorni reditel: LUTHÁR ÁDÁM v Püconci.

Pom. reditela: Fliszár János i Kováts Stevan
v M. Soboti.

Lasztnik i vödávnik: Prejkmurszka evang. síniorija.

Cejna na leto 20 din., edna numera 2 din.

Rokopiszi sze v Püconce májo posilati.

Naprejplacsilo gorivzeme vszáki ev. dühovnik i
vucsitel.

Vu dobrocsinênnyi neobtrüdmo!

Te velki Pavel apostol opomína szvoje vernike, opomína vsze krsztsane na tó ná: »To dobro pa csinécsi neotrüdimo, ár vu szvojem vrémèni bomo 'zeli obilno, csi dobrocsiníti nehênnyamo". (Gal. VI. 9.)

Jáko dávnó je bilò, gda je Pavel apostol ete recsi pravo, od onoga hípa sze je 'ze nezracúnanokrát obrno ete szvét okòli szvoje náredi. Drúga vrémèna, drúgi lãdjé szo prisli, escse i apostolje szo tüdi drúgi grátali með nami, steri drúgo glászijo szvojim poszlühsávcom. Nè dávnó eden prêkmurski evang. vernik je na ócsi metao dühovniksztvi, ka prá nesztanoma kòdivajo, proszijo. Razszrdo sze je na „Düsevni Liszt“ tüdi záto, ka té nesztanoma na áldüvanye nagíble cstitele szvoje, tó je tó: „pobérajte“, „darújte“, sze je norcsáro 'znyega. Za példa volo, ka jesztejo tüdi rázumnèsi vernici, eti zamèrkam, ka rávno tisztí dén v-ednom meszti, gde je vecs lüdi vküpszprávlèno bilò, je szvojege dühovnika eden od áldovnoszti poznani vrèli, prémocsen vernik pítao, govorécsi: Naj mi goszpon dühovnik raztolmácsijo, kak je tó, ka Amerika tak veliko vno'zino dollárov áldüje na verszka dugoványa, kak szmo tó z-D. L. 4-te numere vidli? Dühovnik szo raztolmácsili, ka v-Ameriki 'ziva vera jeszte vu lüdè, tisztí nè szamo za szébe glédajo, vu potrebócsaj sze dr'zijo apostola povelénnya: „Dokecs csasz mámo, zevszèmi dobrocsinmo, najbolè pa z dományimi vere nase“. Tam vszáki vernik od prósztoza derára do milliárdosa vu szrd-

ci szvojem naprè má szpízano, áldüvanya dajo, stero on pòleg vsze szvoje potrebócsè, more na Bo'zi oltár prineszti vszáko leto. Tü tüdi zamèrkamo, ka nè szamo na verszka, nego na vnòga áldüvanya darújejo, stero nasi tam bodócsi zemláki, ali, kí je odtisztec domò prisao, dobro znájo. Vszáki pòleg szvoje premócsi prineszé áldov, derár cente, milliárdos jezerke i millione. Te prémocsnè bi szame od szébe szram bilò, csi bi sze nasztran vlekli i od ti szziromaskèsi sze nedájo prehítiti, ti szziromáci sze nezakrívajo z-szvojim szziromastvom, ár bi ji düsnävèszti nebi nihála na pokòji, csi bi tó dajo szamovolno nebi szpunili, tó prisparajo povèmo csesesz leta pri pítvini i jèsztvini. *Gda bomo mi tá prisli?* Tó je nè z-prszta pocècano. Odtoga je bio gucs, od steroga kí szo nazócsi bilí, lehko szvedószto vcsinijo.

Povrnmo sze potom zamèrkanyi nazá k-D. Liszti, od steroga ov právi, ka vszìgdár proszi. Isztina, ka sze je te naócsi metajócsi rávno nè obremèno z-szvojim áldüvanyem i tak sze nema jusa norcsáriti, szamo v-prázèn zrák gucsi. Ka bi D. L. szamo proszo, tó je nè isztina, náide sze tam zadoszta cstenyá, isztina ka vnògi szíknejo na nyi cstenyé, steri na szébe náidejo i liki v-gledali sze vídijo. Dájo sze v nyem csteti verepotrdjávájócsi napiszki, stere 'zelejócs csákajo cstitelje. Veszélo nam je vadlúvati, ka szmo 'ze doszta doszègnoli, stero jedino tomi málomi ogrízávanomi Liszti mámo hváliti. Od toga bomo szledi píszali. Ka með vnògimi napiszki sze prosnye tüdi náidejo, tó je isztina. Ali tó nemrem zarazmiti, zakaj vzeme tó dühovnikom za bin? Vè szmo mí onoga Jezusa vucseníci, kí je pravo: Proszte . . . iscsite . . . trúplite . . . (Lukács XI.

9.) K-nasemi Zvelicsiteli bi bilí tak neverni, csi nebi prozili, iszkali i trúpali na dveraj szrdc za dobrotivni szpráviscs, za te osztávlene vbôge i na nász zavüpane szvéte materé cérkvi naprêidênya, osznávlanya dobrôto, na stero szmo podgovorni pred Bôgom i pred prigodov.

Ka, nakeliko je prestímao i zavelko cenio Goszp. Krisztus dobrovolne áldove, sze vídijo vu Márk evangeliuma XII.-táli 40—44 versusaj doli szpízana, gde Jezus jáko pohváli ono szirôto vdovico, stera je pô fillêra vrgla v-cérkevno ladico, govorécsi: »Eta szirôta vdovica je od vszê vecs vrgla, kí szo metali vu ladico, ár szo vszi z-obilnoszti szvoje metali, eta je pa z-szvojeja szirmastva vsze, ka je mêla, notri vrgla«.

Ali náj bole nász Pavel apostol opomína, kí nász dosztakrét i v-doszta formo opomína na tó, da vu dobrom csinênyi neobtrúdimo. On je nê szamo opomíno na dobro csinênye, nego i szam ôkôli hodécsi, je prozso i pobéao na Jeru'zálema vu szükesíni bodôcsi verníkov zmáganye. Zahváli nyemi poszlana darila. (Filip. IV. 10—19.)

Priszpodobno je bíla nasztávlena pri prvi krsztsanaj podpéranya násztava. Vu vszákôj gmajni je bio eden odebráni mô'z: dékán imenüvani, kí je po nedelaj med verníki ôkôli hodécsi, prozso i pobéao áldove, z-steri szo podpérali szíromáke i gori dr'zali gmajno. I tê szo uprav nê obtrúdili vu dobrocsinênyi. Csüdüvanya vrêdno, ka keliko áldovov je vküp prineseno. I eto

lêpo návado krsztsanov je popadno i szebi grêšno na haszek ponúcao eden pêne z'zelejôcsi, ne-naszítsoni rimszki caszar. Kí gda je vído, ka krsztsanye nateliko lübijó eden-drúgoga, da csi steroga mednyimi v-temnico dá zaprêti, medszebom teliko pêne vküppoberéjo, ka ga vörêsijo. Tak je nagôszi dao krsztsane (bár nedúžno) notri zapérati, stero szo verebratje vö-vörêsili i tak sze je nyegova kincsnica obilno napunila.

Vu aldüvanyi szo nedoszégnyeni bilí po reformácie vrêmeni 'zívôcsi ev. krsztsanye. Kelíkokrát szo vkrávéli odnyí cérkvi, solé, zvoné. Ali vsze je zaman bilô. Znôva szo zídali, znôva szo szprávlali. Nê szo obtrúdili, nê szo poménkali, nê szo szpadnoli v-cágloszt. Na szébe szo vzéli járem Krisztusov. Obsütüti, szkúszili szo, ka nega na etom szvétü csisztêse radoszti, véksega blá'zensztva, kak teda obsütümo, gda z velkov áldovnosztjov v-edno znôva gori posztávleno cérkev, hízo bó'zo notri sztôpimo, ali znôva szprávlénoga zvoná míli glász csújemo, ali pa gda tim osztávlénim obrambo posztávimo. »Vzemte na szé járem moj i náidete pocsinek düsam vasim«. (Máté XI. 29.), velí tak pravicsno Goszpón Zvelicsitel nas.

Prvle szmo 'ze písali, kak velíki i nedoszégnyeni szo Amerikanszki evangelicsanye vu aldüvanyi. Nê dávno sze je eden schweitszki tüvâris hválo, ka prinyi neminé niti eden tjeden, v-sterom bi na dobri násztav cíle nebi áldovov

Podlíztek.

Kaple vodé.

(Isztinszka pripovêsz. Poszlov. Fliszár János.)

I.

Na konci vézsi je sztála Forgosova hí'za, ali bole povêmo, ka je nê sztála, nego kúcsala i naszlányala sze k-bregá zrêberji, vé je rávno niti nê hí'za bíla tiszto, nego szpodrêta hüta, stera je szamo kak tak z-polojne mêla pokriv. Bogá szkúsávanye je bilô sze v-nyê dr'zati, Forgosa János sze je dônok v-nyê dr'zao z-tüvârisícov i z-sesztérov decôv, (drúgo je nê meo.) Mogôcse sze je tá galupa száma vu szebi szramotíla, ár szo nyéne rozpôkane sztené, tak da bi sze nyim nesztanoma zêjalo, navelki zíjale, pokriv sze je pa na nyê vküp potêgno, potülje-

no té'zo, tak da bi sze bojao, ka ga vrêmen ober nyega tekôcse, stero ga je tak vküp potézilo, ednôk szamo poderé.

Ali bár, kaksté bó'zno je glédala vö tá galupa, tém jaksa je bíla zanyôv krajína. Na namali pozdigávajôcsem breski sze je razprészto eden lêpi velki lôg. Oh kak nászladno lêpi je eden lôg i náimre té! Kak vu orgolaj 'zveglé, sztojí edno pôleg toga ovoga scsapínáto, ednáko borovjé proti nébi sze pozdigávajôcse i zuní, sümí, sôsnya tak da bi szí szkrivomá med szebom zgovárjalo. Vcsászi csemerno sümí. Divji vihér z-osztrim fúcskanyem z-drumblyenom vdérja na prestimane lôde borovjá, nagíble je, globoko nanízava, tak da bi velíko oblászt obernýi bodôcso szka'zúvao. Nísterni bôr sze celô dojnagne do Forgosa Jánosa hí'ze sztrêhe, tak da bi jo gláditi, zakrívati naméno prôti nevernómi vihéri. Te je escse grozno sztrahsen

pobérali. Aldüjejo vszi z-szrdcá, kí vecs, kí menye, ár de nam li tak mogócse priszpodobnim posztanyüvati k-nasemi nedokoncsane miloscse Ocsi nebeszkomi, kí nesztanoma dobro csiní znami grêhsnov decôv szvojov. Ár szmo z-dobrocsinényem tüdi rávno tak, kak z-káksim drúgim delom, csi sze k-coj privádimo je lehko, szamo li onomi je tesko, kí sze je nê privado. Te nemáren, kí cêli dén drevenê, csi edno malo dela, preci obrüdi i tó'zi sze. Ali te delaven sze pa te tó'zi, csi nema dela i müditi je prisziljeni. I rávno je tak, kí je nigdár nê meo segô na dobre cíle darüvati, tiszti nájbole kricsí, glaszno sze tó'zi, ka nesztanoma proszjjo, pobérajó, kôdivajó dühovnici, ali kí je segô meo pomágati, on neoponása, darüje, tak da nezvê dêszna, ka je dála lêva.

Na szlêdnye szem nihao nász. Csi sze bár povôli náide escse med nami táksi verníkov, kí neprerazmijo, nemrejo obcsütiti szvétoga píszma ete rêcsi: »Bole je blájzeno dati, liki vzéti« (Ap. djánya XX. 35.), dönok sze pa hvála visnyemi Bôgi, nemamo szramotiti, csi bi nász stoj naisao pítati, ná pokázemo szvoje krsztsansztvo. Ná szvedôsztvó vcsinímo odzrêloszti evangélicsansztva. Z-jezero zmenkanyi sze bojüvajôcsi, gda szmo previdili, ka nasa szvéta mati cérkev li tak má obsztáti, csi sze pri cájti poszkrbímó szebi osznávlati dühovne pasztére, vucsitele, szmo ôdprli: »Evang. Diacski Dom«. Z-sztaranyem szmo glêdali vu prísesztnoszt, vidôcsi z-kak velkov mocs-

jôv nasz premágajo z-nami zôcsi bodôcsi brátje, jeli ga bodemo szpodobni gori dr'zati, osznávlati szamí na szébe zaniháni, kí nikse vékse zvonêsnye podpore od nikoga csakati nemoremo?

Hvála nasemi Bôgi, csi bár escse szamo 7 mészecov sztojí, jáko zadovolen nászhaj mámo pokázati. Szedmim evang. vucseníkom dámo vnyem szálas, z-steri eden pri goszp. Dôbrai dobí k-senki sztrosek, z-ovi seszti eden z-cêla placsjje mészecsno, dvá napô, eden pôleg obilnoga darüvanya nyegove vészí v-naturálii dá 'zivilénye, dvá celô szziromaskiva pa brez plácsno dr'zímó vö. Zvöntoga blüzi 25,000 dinárov i 370 dollárov gotovíne mámo do etimao vküpszprávléno nadale osznávlanye. Dobro známo, ka je tó escse jáko premalo i nede zadoszta, ali trôstamo sze, ka aldüvanya dobrenágibnoszti z-seraptinszke 'zenszke oliovoga vrcsa zdr'zéték sze nigdár nezmenka; trôstamo sze, ka do etiga mao vu doszégnyenom lépom naprêidényi neobtrüdimó vu darüvanyi, nego escse i tiszte bodemo szrecsni k-szebi prikapsiti, kí szo doetigamao „Tomás“-je bilí i na sztrán sze vlekli.

»Vu dobrocsinényi neobtrüdmó! Csi nemamo 100 dinárov dati, dajmo 50, csi telko nemamo dajmo 20, 10, ali 5 ali 1-ga pô, ali strtitál. Szamo sze nenorcsármo, nespotármo z-oni i tak szamí z-szébe, kí sze trüdíjo z-pobéranyom, neodposlimo ji z-hüdov trdnosztjov, neszmíleno odszêbe. Csi pa nika nemamo dati, teda kamcsi Bogá

Bo'zi szôd vu lôgi, csi vihér vu cêloj szvojój divjoj môcsi vderé vö. Trôbi, sztrahsno vderja; z-vrêhki nesztanoma vküp vküp vdárijo szémtá sze nagibajôcsi borôvje, tak da bi sze bojüvali; odvecskrajôv sze pôkanye, práscsanye csüje, i doszta lêpi, scsapínáti lôdov v-sztébli prêk vlomleni vkri'z tá szpokáple, alí sze z-korenyom vö z-obrné.

— Táksega hípa koszí logá kosza.

Vu vihérnom vrêmeni sze je bogme nê prijétno pri lôgi dr'zati, ár nê szamo nepresztanno sümlénye, vdérjanye, nego vecskrát doj, doj vderécsega blíszka osztra szveklosztsa vzeme ocsam pogléd, nego zemlô troszécsa grumlanca z-sztrahotov napuni escse toga nábole zdrznoga csloveka.

Záto právi hvaléka tüdi:

„Nê sze je dobro pri lôgi
Dr'zati i prebívati.“

Ali vu mirovnom tíhom vrêmeni z-o'zuna punim cšrsztvim z-rákom, z-ftic prijétnim szpêvanyem, z-cvétja nászladnim dísom, z-negrózanov mirovosztjov bogato obdeljáva onoga, kí blüzi nyega má sztan.

Escse i vu zími, csi je bár osztávleni, je odícseño lêpi logá kêp, Vszáki bôr je liki edno edno bo'zicsno drêvo, osznázeno od natúre vszigdár z- zelénov korônov, z-szpiclinyem, z-inyami prevlecseni i pogléd jemájôcsim osztro bêlim sznegom, steroga zm'znyene szpiclináte iszkre sze bliscsíjo, szvétijo, od na nyé szijajôcsi szvekli szunca trákov.

Jasz jáko rad mam lôg i míli sze mi ono opüsztásavanye, stero vihér i v-zími sznêg dosztakrát vnyem vcsiní. — Rad szem bio lôgi za mojega pojbarsztva, gda szem vnyem jagode, grbánye ziszkávao i vu nyem hladnoj szenci vu pocsítnicaj, kak deák hasznovite knige csteo. Li

molmo za tō szvéto násztavo, porácsajmo jo vu Bo'zo szkrbnoszt i zaprmo jo notri v-nase dobro szrdcé. „Neobtrúdmu vu dobrom csiněnyi, ár vu szvojem vrěmeni bomo obilno 'zeli, csi dobro csiniti nehěnyamo«!

KOVÁTS STEFAN.

Podpèrajte Diacski Dom! Pobèrajte i darújte dáre,

vě znáte Goszpodna rěcs: » . . . kakoli szte vcsínili ednomi z-eti bratov moji ti náj ménsi, — meni szte vcsínili« — (Máté 25,40.); rávnotak apostola rěcs: „ . . . ki zná dobro csiniti i necsiní, grěh nyemi je“! (Jak. 4, 17.)

Toldia Sztaroszt i Szmrt.

Píszao: Arany J., poszlovenco: Kardos J.

III. Szpěv.

(Nadaljávanye).

Taljan sze je zdaj na téli szam мүдио, lepō sze sétavsi, ni trűden nē bio, ni vlász nyemi je vu bitki nē zmršeni, nē, kaj bi nájménye bio on oranyeni. Gězdi szemtá glásznik na bēlom jahanci,

presztran pláscs, kak velki lelajen noszécsi, mento pa z povíszmi zláto-szrebrnimi, i z doszta cimermi lepō presitimi.

„Vōgri, — kricsí zdaj on — cimerszki vitězje! tühinszki vojníci, vszáka dōbi mō'zje! vszēm sze vam na 'zítek, szmrt pregrád odpéra, na oszlobájanye országa cimera.“
Prekricsí i odpré te viziki pregrád, trikrát sztűli z rōgom ino szkricsí trikrat; „odprēta pōt na szmrt 'zítek, tū je vōra na oszlobájanye országa cimera.

Múvi, brní lűsztvo, gléda naprē, nazáj. csáka, csi bi priso kaksí vojnik li zdaj; odprēta je grájka, i rōg trōbi grozno, dōnk nega vitěza, kí bi sze bit geno. Vréd je tak vzéo talján zdaj vsze szvoje ro'zjé, i povrgao pregrád z szebom táneszécš nyé; gorisztáne i král z szramotov, csemérom i tá je idti steo z goszpodé seregom.

Te je grádcski vratár z rōgom znaměnye dao, kaj je trap potkōvi ōzdalecs zaszlűsao: sztano je na tō krao, ino 'znyim goszpada, velka csáka lűsztvo i vszáki tá gléda. Gězdi na jahanci eden grozen barát, kí je szűrszko halo potégno na obráz, — stera od temena do pět dolitecsé, z kusztov vajátjov pa opászo ledevjé.

szamo ednōk szem sze razszrdo na nyega, gda szem, kak pojbar v-grubaj grbánye iszkao i kak, kak nē na teliko szem sze zblōdo, ka szem nikak nē znao proti dōmi pōti, stero szem vise pédeszétkrát obhodo, náidti. Tak da bi me grabe obajale, ali kaktō satrűvajōcsi lűdjé májo segō praviti, na hűdi szléd bi sztōpo, dobro poznana szebescsanszka i bodonszka cérkev szta sze mi szploj v drűgi kraj bidti vidile, kak drűgōcs. Blōdo szem, nē szem sze mogao szpōtiti, 'ze je na pō zvecserka bílō vrěmen, ka szem v-Bodonce prisao, gde szo me szpōtili, ka gdetá morem proti szvojemi dōmi v-Salamence idti. Dober csasz szem nē sō vu lōg.

Forgos János je tűdi lűbo lōg. V-leti záto, ár je v-hí'zi fájn bílō v-hladnoj szenci szpati. V-zími pa záto, ár szo blűzi bílá za kűrjenyé drva. Ár kak známo nema vszáki cslovek, ka bi szí potrebne drva kűpo, za steroga volo je v-

zími v-mrzloj hí'zi prisziljeni drgetati. I zatoga volo taksí szíromáci z-lasztnűkov dobrōte vkűp pobérajō szűjážen, szkōrje i z-tém szí kűrijo. — Tak szo csiníli Forgosovi tűdi, popravé: 'zena i deca: ár on szam, tō je tō Forgos János, kak mo ní'ze vidili, je k-níksemi deli i tak tűdi k-tomi nē meo vōle.

Forgosovi szo meli vu vkűp nalecsenoj stali edno kravico, kujlo, tō je bíla nyihova cēla vrědnoszt. Tá je hránila cēlo famílio, radűvali szo sze, csi je dojnica puna prinesena mlēka, i 'zalosztűli sze, csi je malo prislo v-nyō. Tá krava je tűdi nē Forgosa szpráviscse bílō, dobroga szrdcá zemelszki goszpod je jo darűvao szvojōj indasnoj dobroj i sesztéro drōvne decé majōcsoj szlűzbenici. Forgosa Jancsi je bogme nika nē mogao, ali nē steo szpraviti, zapravo bi pa escse Dáriusa kincse, csi bi nyemi je stoj na rōke dao.

Ka sto? i kaksí ftics je bio té Forgosa János, doli szpísem porédi.

(Nadaljávanye príde).

Od erdecse hale sze kęp vönevídi,
ár szi jo do nösza potégne on doli,
indri ga pa bajúsz í bráda zakriva,
stera sze od vötra goni, kak zásztava.
V lêvoj szmicsajôcso dárdo tak velko má,
kak sztüdéncsne csige drög tam domá,
tak dúga je, právim, li nê tak vugibka,
ni za drög lesztvice nebi bila ténka.

Na ledevjáj nyemi vujgnyeni mecs viszí,
tak velki, da nyemi do pét dolisztoji;
nigda je vesz mogao bidti pozlacseni,
li zdaj je z zelénim vszevesz oblecseni.
Na dvá kraja szedla dvôje grozno ro'zjé,
edna bojnszka brácska i en tolasbot jé, —
mrszko ro'zjé bogme, grse od grsega,
'zeleza je cigan nê sparo od nyega.

Z telikoga sztoji cêlo ro'zjé nyegvo;
ali odzaja je escse edno csüdo:
'né tam ide — szmêsno kricsi, ki tá gléda,
erjáví oro'zník erjávga vítéza!
Z lêve je z zglôbanov zászlobov zakriti;
ká bi za korito velka mogla bidti;
kak bremen jo, i nê za obrambe volo.
vlácsi, ár je májszter nyo nê k nyemi zmero.

Od zászlobe edne nikse dárde gláva
nasztrêga odzaja vö sztrasno erjáva,
na sürjavo gledôcs bi dobra lopata
bila, csi bi sze nyé odszêkla polojna.
Na dvá kraja szedla edna-edna frecsa,
vrézana z bikoszke kuszte kô'ze hrbita,
velika, kak bocskor kaksega goliáta,
v szákoj eden kamen, liki dobra gláva.

Odzaja za szedlom szo le'zale sztrêle,
stere poszebno bi bilé dárde tále,
na plécsaj sztarca pa z locsecom tetiva,
lékne sze je cslovek, csi li na nyô gléda.
V désznoj skéri nedovêdnoga pripetjá,
dvá nágiva mecsa, práve fringie, má,
dúgiva, szlôkiva, sürkiva szta téva,
í kak szrábom z krvi erjov nabitiva.

Etak okladjeni z vnôgim te'zkim ro'zlom,
li z csaszoma sztôpa kony z szvojim brémenom
próttomi te drúgi. te grozepun barát,
je hitro prigêzdo do lüsztva na pregrad.
Glédalo je lüsztvo, glédalo, múcsalo,
i baráti velki presztor ogvúsalo,

kak gda sze erdecse môrje rázno zlôcsi,
ino vál na váli szedí, múcsajôcsi.

Ali gda bi inas tá prisao pomalê,
vö je vdrlo lüsztvo v dobroj völi na szmêj,
vövderé, sáli sze, spotlivo norúje,
i vrloga sztarca nevrêdno bantúje.
Píta eden: »pocsen erjávó 'zelézo?
no napravmo szenye. doszta nász je, tr'zmo!
»Barátec, jeli odás pôcseno korito?
reklá en zamuknyen — no, daj je szé hitro.«

Csüo je vsze tó Bence (ár kaj je tó on bio,
nad tèm niscse nede ni ôzdalecs dvojjó),
zacsüo je vszáko rêcs, ali jálo sze je,
kak da nebi razmo spotlívcoz norie.
Ledevjé szi medtêm zácsa ednácsiti,
skoda, kaj je li szam sinyek znao szkrcsiti,
mladoszt nyemi tüdi zdaj na pamet pride,
vardéva, csi bi znao i zdaj, ka je znao te.

Zaszücse bajúszí, pá nazájszpadnejo,
i z ospíceni pá kulavi bodejo;
konya pa za vúzdo gdate, gdate cukne,
tak da nevolna sztívar szkoron názdrk vklekne.
Szprevêdni frigaske ga vsze bole spotajo,
mányega norcseka, gda vsza tá szpoznajo:
»z pôti, z pôti! êno nê! plasen kony be'zi.
vujdi, kí more, dnesz sze eti szmrt zgodí.«

Bence na eden kraj skrlí z edním okôm,
pszüvao bi rad, ali neszmê z nikak tálom,
li ômurno zgrba cselo ino 'zmíri,
»zavr'zem spotlívcoz csobe«, vszebi velí.
Mandiga segavo, szmêj ga li szprevája,
ár tá plemenitoszt sze ga nedosztája,
ni tak, csi bi mészto lebke tak erjave
szi koteo podvêzno na vrék kosne gláve.

Z sztároga mentéra paszománt i préma
viszí naprê, nazáj, mészto vúj i répa,
lacse bi szi escse toti bilé, ali
na kolenaj szo je dnévi zanücali.
Na 'zúti csimaj 'ze nega 'zúte piknye,
nájsztarése bi sle na sztarine szenye,
ali na osztrôgovaj jé erje povôli,
bogme szo je z zemlé kincsarje szkopali.

Gêzdo bi segavo, ali, pesz ga je dao,
kony je ni sztopája vecs idti nê mogao,
»gyô no, gyô no!« zaman ga goni osztrôgva,
ne gene sze plavko, zepnyena je nôga.

Nazájgléda Bence, »énye, bészen plôd tíl«
stírje, pét frigasov konya za rép dr'zí,
zábi vu csemerê bojazen nevrêdno,
i na ete recsí vderé vö batrivno:

»Zamanvalon tatjé, plemen razbojnikov,
ki vudné vdárijó na csloveka z bandov,
otvárjajôcsi plod! pred dvajszetim létom,
bi szi té tak djáli z mojím dobrim konyom.
I da bi i szam jasz, kak té, ládao z szebom,
nebi sze sálili ví szprevêdno z menom,
pokázao bi vam i zdaj, ka sztarec zná,
da nebi vlácsó na szebi telko ro'zjá.«

Na pogübeo szi szi gúcsao, dober sztarec!
na zászlobo káple kaménye, liki de'zd'z,
doli sze potüli Bence, glavô szkrije,
da ga kak kaménye na nyê neobrije.
Po nyem, po nyem decski! tam lázi krapanca!
i tescé frigasov pogübelna tocsa,
i tekla bi du'ze, da te sztrasen barát
nebi zacsüo zborcov hrabuko med' pregrad.

Zacsüo jo je bogme, i nazáj sze zgledno,
nika je në gúcsao, li z rokôv je kívno,
pejajôcsó dárdo visziko podr'zao,
i próti szprevêdcom prótícs krepko sztrôszo.
I kak solárje, gda sibo obcsütijo
na glász vucsitêla vcsaszí zanêmijo;
tak je eti preci hênýala hrabuka,
Bence bi nyim 'ze po glávi hodo zlehka.

Zdaj sze na baráta vrné cêla pazka,
kí je plészao z konyom po pészki pregrada;
nê je tücsen ete, ali csont veliki,
k tomi sze koszmínye na nyem nídno szvétí.
Kaj je plemeníta krv, sze vídíti dá,
rad je, kaj plészati dnesz pá príliko má,
i cácvavno noszi krepkoga vojnika,
vídí sze, kaj sze on pod omôd ne sika.

(Nadaljávanye príde.)

Szpravte szi „Vsze je dobro, csi
je konec dober“ knýzico, v steróy na 80
sztráni návucsne, vero krepécse lépe
pripovêszti nájdete po nasem jeziki. Dobí sze
pri vszákóm dúhovniki, kántorvucsiteli
v Prêkmurszkoj Tiszkární. Cêna 5 Dinárov;
sirítelom popúszti.

Prêkmurja znameniti evang. mô'zje.

(Nadaljávanye)

Küzmicš Stefan.

1723—1779. okt. 29.

Küzmicš Stevan sze je v Sztrükovci
(bodonszka fara) 1723. leta narôdo (mê-
szeca i dnéva nevêmo, ár szo materszke
knige vu câjti prótíreformatie vesznole.)
Kak máli diják je pri szv. Benediki zacsno
v sôlo hoditi. Benedik je tisztoğa cajtá
znamenito nase evangelicšanszko meszto
moglo biditi. Tú sze je narôdo okôli 1708.
leta Lutharics Peter, kí je vu tí 'zalosztni
dnévaj prótíreformácie osztavo szvojo
domovino i kak vrács v Nemskom országi
edne znamenite famílie gláva pôsztao. Od
nyega malo znájo nasi lüdjé.

1733. leta Küzmics v Sopronszko ev.
vísiso sôlo príde, odtéc 1739 -tom v Győr
ide i szvoje vcsenyé 1744. leta v Po'zôni
dokoncsa.

Pôleg szvojega szrdcsnoga 'zelênýa na
cérkevno szlú'zbo sztôpi i kak je teda ná-
vada bíla, obrpvim je vucsitelszko szlú'zbo
szpunýavao v Nemescsói od 1751. do 1755.
leta jun. 6. toga, gda je v Surd za dú-
hovnika prisao. Zmetno delo, právi boj
ga je csakao tú, ali on sze je në zbojao,
z krepkov volov je zacsno z ednov rokôv
zídati Bo'zi Sion, zdrúgov ga brániti.

Ár szo sztáre materszke knige zgorele
nôve szprávi notri, té tocsno pela i vnyih
gorizamerka znamenitêse cêrkvene zgodbe
túdi; v rédí dr'zí vérsztvínszko dugoványe,
racsúne szvoje gmajne. Büdí szvojo csrêdo
na áldove na Bo'zo díko i nyegova бүдê-
csa rêcs je në glász kricsécsega vu
púsztíni. Nikáki negibajôcsó fundácijo po-
rôcsijo na cêrkev, drúgi drágo poszôdo
áldújejo za szv. krszt i szv. vcsérjo, i tak
zapísejo notri szebé med dobrocsinitele
cêrkvi vu vcsen szpômenek.

Med tém sze neprehênýano more bo-
jývati z protivníkmi reformácie, kí szo
okôli hodili, kak erjújôcsi oroslán, iszka-
jôcsi, gde bi mogli cêrkev. ali sôlo od
evangelicšánov vkraj vzéti, dúhovnika, ali
vucsitela pregnati, vtemnico vr'zti. Küzmics

sze z vernosztjov apostolov, z batrivnostjov reformátorov oponása vu bránenji toga, ka je na nyega zavüpano, nâ niscse i nika ne prîde na pogübelnoszt.

Nyegov mocsen düh je tém bole nasega prestímánya i csüdüványa vrêden. ár je on niti pri szvojoj famílii nê násao tisztoğa tihoga brôda, vu sterom vnogokrát jedíno iscse i nájde obrambo te zemelszki nevolen vandrar med vihéri 'zítka. Trnye i scsetálje je rodílo tomi dobromi i zahválnomi szinôvi, kí je escse szvojeğa ocso k szebi vzéo vu szkrb, nyegvo familszko drêvo. Goszpodin Bóg jo dao nyemi dvê deteti, ali v dvôma letoma je je tüdi vkrâ vzéo i nê szamo tô, nego escse to dobro tüvárisico v 8. leti nyidva zákonszkoğa 'zítka i za pár lét szledkar je mogao 'ze pá zgübicsek szvojeğa rodítela vu szrdce szvoje zaprêti. Táksevdárce mirovno znásati szo szamo oni mogôcsi, kí Bogá ober vszega lübjio.

Szam je osztao Küzmics, kak vandrar vu püsztíni ali tém bole je delao nad tém, naj nyegov 'zítek dônok nebode lehnécsa szenca. Vö je présztro szvojo míszel i szkrb na tiszte sziní szvojeğa národa, med sterimi je on ednôk szvetloszt szunca zavido. Zâ té sze je szkrbo neobtrúdnó, da nyim düsevne kincse szprávi, da nyim skéri ponüdí, z sterimi szí bodo szamí lehko düsevne kincse szprávlali.

'Ze kak vucsitel je zácsao pero obracsati i nyega mámo imenüvati za prvoga písztela po nasem szlovenszkom jeziki. Kak je dr. Luther Márton z szvojjim literatszki delom nasztavitel pôsztao nemszkoğa literatszkoğa jezika i kak taksega vesz nemszki národ, brez rázlocska vadlíványa, za szvojeğa nâvékseğa sziná dr'zí, tak je za nas máli szlovenszki národ Küzmics Stevan delao nâvecs za tô, ka je nasemi szlovenszkom jeziki literatszki grünt polo'zeni. Obilni, szádarodni szo bilí nyegovi trúdi vu tom sztráni. Kak vucsitel je szpíszao „Szlovenszki máli katekizmus“ i „Abecészke knige“ i tá z podporov áldüvájôcsi düs na szvoji sztroskaj vödao. Kak dühovnik je pa szvojeğa 'zítka dela nâbôgsi tao k doliobracsanyi II. tála Bible, tô je Nôvoga Zákona, z grcskoga na sztári

szlovenszki jezic, poszvêto. Kelko trúdiv kelko môcsi, kelko vör z dnévov i nôcsi vu vnôgi létâ je aldüvati mogao Küzmics na eto szvoje nâznamenitêse delo! Kelko pazlívoszti, kelko szkrblívoszti, nâ ni „edna piknyica ne prêde“ z Bo'ze vekvecsne Rêcsi, nego nâ nâde szvoje prijétno meszto, da mí lehko razmimo vszako Bo'zo Rêcs i v'zíva düsa nasa vsze nyéne kincse!

Ka je nadignolo Küzmicsa na tô jáko 'zmetno, trúdiv puno delo? Gorécsa, szamoga szebé gorialdüvájôcsa, lübézen do szvoji szlovenszki vere bratov. Vido je naimre, kak tô Torkos Józef sopronszki farar píse vu Predgovori Nôvoga Zákona, ka szo Bo'zo szv. Rêcs v telikom vrêmeni i v telikájsem premenývanyi csízto obdr'záno, môzje zevszákoga národa z rázlocsnimi jeziki gucsécsi, na szvojeğa národa lasztivni jezic, na szvojo materno rêcs, v steroj szo sze porôdili, obrnoli. Tá niháysi drúge, szamo k nam naj blízze sztojécse nâ imenüjemo, Trubar je 1562. leta Nôvi zákon po Krajnszkom jeziki, Dalmatin Júri 1584. cêlo Biblio po Stajerszkom jeziki doliobrno, Francel Mihál vu Luzácii (Nemskiország) bodôcsim szlovenom cêli Nôvi Zákon 1706. darüvao.

„Sto bi tak kráto med Mürov i Rábov prebívájôcsim szlovenom té szv. Bo'ze knige na szvoj jezic, po sterom szamom bo'zo rêcs razmijo, obracsati“ Na tô delo je bio pozváni Küzmics, tô delo je on z velikov jedrnosztjov odpravo, cêli Nôvi zákon i nisterne tále z Sztároga Zákona na ete jezic, káksega cstés. obrno i sztroskom vnôgi verni düsic vözostampati dao obrvim 1771. leta v Halle vársi (Nemskiország).

Küzmicsovo tô delo je tak popolno bilô, ka escse dneszdén nepreme nyeno mámo vu rokáj, po nyem doli obrnyeni Nôvi Zákon steri je szledkar vecskrát znôvics stampáni, kak 1817. v Pozsoni, 1848. v Kôszegi, 1883. v Becsi.

Vu szvojem, nê prevecs nadúgo szégájôcsem, 'zítka, kak 'z nyegovoga z lásznov rokôv szpíszanoga grobnoga napiszka cstémo, je Küzmics escse peszmene knige, molítvi. mrtvecse peszmi i rázlocsna dugoványa píszaó, stera vsze szo navêkse vesz-

nola, ár je je nej mogao prav dokoncsati, prvle ga je zasztavo na pôti 'zitka, na pôli boja Nebeszki Ocsa i 1779- okt. 29.-toga vernoga szlugo k szebi pozvao.

Küzmicš Stevana nega vecš, nyegova vnôga lêpa literaturszka dela szo na po-gûbel prisla, ali osztánola je korôna nyegovi trûdov: Nôvi Zákon po nasem jeziki. Z tém szi je od meda, od kamna sztal-nêsi szteber posztavo gori. „Kí ete Nôvoga Zakona szlovenszke knige v tvojem mater-nom jeziki cstés. razmi, ka eti kníg szpra-vítela za nyegovo k tebi i k tvojemí lûd-sztvi szkázano szkrblívoszt v káksem poste-nyê i vrêdnosztí szi dú'zen dr'zati!“

Szlovenszko evangelicsanszko lûdsztvo! Küzmicš Stevan je za tébe 'zivo, pravi blagoszlov na nyegov szpômenek! Vzemí, cstí i zdr'zi, ka ti je on szpravo!

Küzmicš Stevan dalecs od nász na vogrszkom, v-Somogy vármegyôvi v-Sur-danszkom brúttívi szpl szvoj vekivecsen szen. Eden kamení szteber oznamêni grob nyegov, steroga napiszek je pôleg onoga vrêmena návade, v-deacsom jeziki, szam 'ze naprê napiszao, steri sze naszledûvajôcs glászi:

V diacsom jeziki:

Quis jacet hic? quaerit forsan de morte viator,
Hic Stephani Kuzmics membra sepulta jacent.
Vandala quem genuit mater, nutrit in oris
Exiguum Ludavae fluminis atque Sztrukótz.
Extractus bis vivus aquis bis mortuus: inde
Traditus est Musis erudiendus orans.
Saepe tamen passus multum sudavit et alsit
Effugitque tuas ter, male latro, manus.
Tres annos et sex menses fuit inde Scholarcha:
Bis denos quatuor pastor in aede Dei.
Vandalicae Genti scripsit Catechesen in usus
Et Testamentum tradidit ipse Novum;
Correxit meliusque dedit Graduale vetustum
Addidit atque pias Numinis arte preces
Exiguus pro simplicibus catechismus abinde est
Et de morte bona cantio pulchra nova
Dignaue laude foret talis sermone poesis:
Si non optato fine careret opus.
Scripsit Arithmeticam hungarice, septemque sacrorum
Colloquia in septem distribuenda dies.
Unde potest Septem cognoscere Religiones

Dogmata tum mores qualia quisque tenet.
Planxerat atque vices rei bis funera versus
Est et messorum dulce peraeque multos.
Sic quinquaginta sex annos vivus agebat
Vita dolore gravis, plena laboris erat.
Hanc consumsit hians ex hydrope pectoris asthma
Ast aliam dederat, qui regit extra Deus.
Jam bone progredere ac exemplo disce aliorum
Ut metam attingas vivere atque mori.

V-szlovenszkom jeziki:

Sto pocsíva tú? . . . Csi mi znábidti vandrar
szmrt zvedáva:
Küzmicš Stevana mrzel práh pod nyim pocsíva.
Vendszka mati ga rodíla, zdájala — hráníla v-
szirmastvi,
Tam v- Sztrukovci, v-toj na právom kráji Le-
dave sztojécsoj véšzi.
Dvakrat je napômrtev vö z-vôde potégnyeni,
Szledi pa navcsenyé v-sôlo k-Mú'zam poszláni.
Sztrádao je povôli, doszta trpo, znojúo, szezmrazúvao,
Z-hûdi razbojnikov rôk je trikrát vujsao,
Trí cêle i pôdnoga leta je bio vucsitel, skolnik,
Dvajszeti i stiri „Bo'ze híze“ pasztér, dúhovnik.
Píszao je vend lûdsztvi kátekizmus on szam
I nôvi zákon nyim vendszlovenszki vödao.
Presztrano pobôgsano je vödao nas Sztár-Gradál,
Vecš pobo'zni pészem je píszao vu nyega reddáj.
Za nezevcsene lûdí je píszao en' máí' kátekizmus
Steri »mirovno preminênnye« zuní ino peszmi túdí.
Vrêdno dícsíjo tê trobüntno, nábüdnó peszem
Stera, náimre csi je doszégla szvoj cil 'zelen.
Píszao je vogrszko racúnico i od szedem sakra-
mentomov
Na szedem dní zmerno vödávniim vcsenyom.
Z-steroga szedem vadlúvány szpozna stosté .. i ka
Stero kakso podsztavo i karakter má.
V-dvé placšni peszmi« objôcse vrêdnosztí nase
márnoszt . . .
Píszao je témvecs lêpi „zétvinszki hvalêk“, popêvk
Tak sze je trápo prêkpedeszét i sésztl lét.. nyega 'zitek
Z-túgov, mantrov obtezen, pregányan je bio
nyega prebítek.
Steri sze vu vodenom betégi z-davécšov moka
dokoncso,
Ali szvéta Goszpôd nyemi je drúgoga darúvo.
Odhájaj tak vandrar, z-drúgi péld sze vcsi i
vérsztúj
Da k-cíli prídes, nê szamo 'ziveti . . . vcsi sze
mrêti túj.

(Nadaljávanye pride.)

Csi scséte, naj má nasa cérkev zadoszta verni, dú'znoszti znajôcsi, vréli, ômurni kántorvucsitelov i dühovnikov i katehetov, podpérajte DIACSKI DOM!

„Nem jöttem, hogy a törvényt eltöröljem . . .“

Abrándozás az élet megrontója! Mondja a magyar közmondás, mintegy figyelmeztetni akarván a valóra a mai napig is — ámbár nagyon gyéren létező-ideálistákat, akik pompás színekkel festik a jövőt, nem gondolva semmit a jelen korlátoltságával, bűnösségével, a paradicsomi egyszerűséget és szabadságot akarják újra levarázsolni a föld színére. Az emberiség materiális gondolkozása, amely mindinkább csak fokozódik, mind távolabbra tolja szemünk látköréből a keresztény egyház ama célját, hogy törvények korlátai nélkül létezhessek. Ezt belátta az Ur is, midőn azoknak, akik Krisztusban revolistát láttak, kinyilatkoztatá: „Nem jöttem, hogy a törvényeket eltöröljem, hanem inkább hogy azokat betöltsém!”

Törvény, korlátok nélkül nagyon furcsa világ keletkezne a földön, arra hogy ezen szükséges önalkota iga alól felszabaduljunk, még távolról sem vagyunk érettek. A törvény kell a rend fenntartására, kell, hogy azok segítségével kordába szorítsuk, megbüntessük azokat, kik a szabadság szó valódi értelmét elferdítik és szabadoság fogalmával tévesztik össze. A „szabad” embernek nincs szüksége törvényre, nem is szól neki a törvény, mert ő önként, a törvény tudása nélkül is azt cselekszi, amit a törvény a szabados embernek előír és ellenkezés esetén reá kényszeríti.

Szabad egyház, szabad államban! Színes ábrándkép az ideálistáknak egyrészt s a gonoszoknak másrészt, akik az általuk tévesen értelmezett szabad világban romboló munkájukat óhajtják keresztül vinni. A nevetségeségig naiv elveket hangoztat a „Neues Leben” 3. számában Ellenberger pozsegai lelkész erről a »szabad egyházzól«. Hát valjon hol teljesül jobban a népakarat, mint épen a protestáns egyházakban! Kell-e ennél még szabadabb egyház? Csakhogy ez a szabad egyház sem lehet törvények nélkül, mert hivei között nagyon kevés van, aki ezt a fogalmat »szabad egyház«, helyesen értelmezi. Majd be-

láttatják vele rövid időn belül a törvények szükségességét új egyházának hivei!

Szabad egyházunk négy elemit végzett tagja ma nyíltan ki meri nyilatkoztatni, hogy ő különbszent beszédet tud mondani, mint theológiát végzett lelképásztora, hogy az ő magasztos felfogása súlyosabban nyom a latba, mint előljáróságának megfontolt és érett ésszel kimondott határozata. Ez az általa hangoztatott »népakarat«.

Mondok egy példát: konfessionális népiskolánkat lezárta az állam, az általános »népakarat« ez esetben a következő volna: ha nem nyílt meg az iskola, az épületek eladandók és a hivek között az összeg szétosztandó! Valjon nincs-e itt szükség e „szent“ népakarattal ellenkező törvényre? És ilyen van számtalan és számtalan eset. Igen is van szabad egyház és a népakarat is teljesül egyházunkban, de az ilyen szabados kinövések ellen törvényre, korlátokra feltétlenül szükségünk van.

Ellenberger ellenszenva a bácskai elaborat ellen úgy látszik különben csak azért szólal fel, mert a volt magyar alkotmányon alapszik, de hát min is alapulhatna máson a bácskai elaborat, mikor egész multja azon alapszik, azon épült fel, a multat pedig, mely az ősök (akik külön emberek voltak hit dolgában mint mi) munkája, nem való csak úgy könnyelműen zsebredugni, vagy félredobni és épen ezért mivel a multat becsülni kötelességünk lett ez az egyetemes gyűlés által elfogadott elaborat kinyomtatva és minden egyes idetartozó egyháznak, tehát a Sloveniai, Boszniai és Szerbiai egyházaknak is megküldve vélemény adás végett. El van tehát mindenkinek ismerve történelmi multja és ahhoz fűzött joga, mert csak e nyilatkozatok figyelembe vételével átdolgozott alkotmány lesz egyetemes egyházunk elismert alkotmánya. Nagyon ügyetlenül alkalmazza itt Sinclair könyvéből vett idézést: „Semmi sem fordul gyakrabban elő az emberi életben, mint a formák megtartása még akkor is, minekután már a lélek amely alkotta, már régen meghalt.“ — Tudtommal ezt az alkotmányt is, mint minden más egyházi sarkalatos iratot a lutheri protestáns szellem alkotta, mely tudtommal legalább sem bennem, sem pedig számos protestáns ismerősöm keblében nem halt ki, vagy is él és remélem sok vezető és nem vezető férfiu lelkében élni fog még soká! Különben nevezett cikkben az író nagyon becsmérőleg szól az Augsburgi hit-

vallási iratról is, melynek pontos megtartására külön esküt tett és így be kell tartania még akkor is, ha — amint ő mondja — nem üdvözölhetünk általa! Mit szól ehhez az egyházi fenhatóság? És ezt ő mind a horvát szlapon egyházmegye nevében mondja, ahol ő mint káplán volt alkalmazva; van e erre neki felhatalmazása?

Ami az élő egyházat illeti a holt egyházzal szemben, azt bizony sem törvénnyel, sem alkotmánnyal, sem alkotmánymentes szabad egyházzal nem lehet előmozdítani! Ott van számos kiváló kartárs törekvése és fáradozása a bácskai egyházakban, még sem vezet célhoz, még sem tudja egyházát halottaiból feltámasztani, olyan eszköz pedig, amely talán hatna, élve a rossz katolikus jelszóval: »finis sanctificat media« és aminővel egyes amerikai szekták dolgoznak, az igazi protestáns pap méltóságán alól kell hogy álljon! Mindig voltak olyan időszakok, ahol valamely történelmi folyamatban stagnálás állott be, de épen a történelem mutatja, hogy utána rendszeren elkövetkezett önként oly időszak, amely hirtelen erővel semmisítette meg a közömbösséget és felébresztette a halottaknak hitt hívő lelkeket! (Gondoljunk csak a reformáció előtti lethargiára és az utána következő hatalmas fellendülésre.) Az a felébredés tehát elkövetkezik, eljön önmagától, mert el kell jönnie! Így van ez a természetben is! Mily gyönyörűen ecseteli ezt Petőfi az »A Tisza« című költeményében, meg nem állhatom, hogy ne idézzem:

„Szegény Tisza, miért is bántjátok?
Annyi rosszat kiabáltok róla,
S ő a föld legjámborabb folyója;“

Így a költő a csendes folyóról, aztán folytatja:

„Mint az örült, ki letépte láncát,
Vágtatott a Tisza a rónán át,
Zúgva, bőgve törte át a gátat,
El akarta nyelni a világot!

Így lesz, amint mondom, a most lanyha, szesz és mámor rabságába hajtott lélekkel is! Magától jó a vágy, magok fogják újra szomjuhozni az Igét és ekkor majd megalakul önként a szabad egyház, ahol minden hívő lélek tudni fogja és meg fogja tenni szabad elhatározásból hitével szemben, ami kötelessége. A mai nép még éhes, éhes a föld, a pénz, a vagyon és hasonló javak után, majd ha ez megszűnik, majd ha jóllakatják (mert ők sohasem lankának vele jól) őket más

elvek, majd akkor felébred az ő lelkiük is, mint amiképp már felébredtek Oroszországban is. Van az Istennek fenyítő korbácsa, amellyel észretérít bennünket, de addig is nem a »nép akarattal« ellenkező, mint azt Ellenberger hangoztatja, mert ilyen protestáns egyházban nem is létezik, hanem ennek kinövéseit szabályozó alkotmányra feltétlen szükségünk van, még pedig minél szigorubbra. A többi meghozza magával a történelmi fejlődés!

TAR CZAY.

Kí Bogá poznajo, szo ponízni; kí
szamoga szebé poznajo, nemrejo
:- :- bidii gízdávi. (Flavel). :- :-

Rázloczni máli glászi.

— **Oszijeszka** evang. gmána je febr. 15. genlívi szvétek méla. Té dén szo dáni prék vu nyihovo pozdign/eno szlúzbo trije nōvi zvonovje ete nase vrēle gmāne. Te velki vága 423 kg., te szredjen 199 kg, toga je 'zenszko drústvo aldūvalo, te máli je 115 kg. 'zmeten, toga szo Szinicz Lajos, gmāne inspektor, nas roják z Bodonec, aldūvali.

— **Vrēli ostarjás.** V-püconszkoj fari sze je ponūdo eden vrēli ostarjás, koga imé tō pōt escse nedámo na ocsivesznozst, na pobéranye lübézni dárov pri szvoji dobroga szrdcá gōszti na Diacski Dom. Szproszo szi je za toga volo eden pobéranye árkus. — Z-szrdcá pozdrávlamo toga példokázajócsega ostarjása pri tom nyegovom plemenitom nakanényi i deli! On je v-tom táli med szvojimi tüvárisami ta prva lasztvica. Bár bi meo doszta naszlednikov, kí bi sze celō zdá potrudili malo podpérati tō naso lübézni násztavo, ár po dokoncsanyi solszkoga leta neodlásano moremo primerno povéksati Diacskoga Dóma hrambo, da bomo mogōcsi na prísesztao solszko leto 'ze vecs deákov v-nega gorivzēti! Bratje! Szesztre! Gori tak vszi na delo!

— **Vlom bōte.** Benko Lajosa Murske Sobote trszta bōto, szo preminōcse dní edno nōcs tōvavje gorivtrgnoli i doszta vrēdnoszti: rōbcov, plátna, tkálc sine, szüknya odneszli. Z-boleznim szrdcom szmo vzéli té glász, ka szo nasi csaszopiszov vrēloga cstitela i siritela ti hūdodelnici nateliko obōzali. 'Zalosztno, ka je jáko máli trōst tō za nyega i za nász, ka táksi vdárec i drūgoga

zná doszégnoti. Szkorom bi sze nam zaislo, csi bi v nasem líszti redoven presztor ôdprli na tatvie i hűdodelszta racsún. Sztára pravica ercsé, ka gda pobožnoszti, vadlűványa szunce zahája, teda gori zide tővajov i razbojnikov zorjenica. Verezavrzenye, cėrkvi ogibanye gáji racsún hűdodelnikov. I dőnok, ka vidimo, stero nemremo prerazmiti, ka vu vere razlácsanyi, vu cėrkvi ogibanyi prinász rávno nikáki vu bogásztvi sze nadűvajőcsi i zvisávajőcsi vodijo (koga sze nedosztája, nà nazeme na szébe). Z-tė redőv sztőpijo naprė oni, kí bojűvajőcse dűhovnike vu gízdoszti bodőcsi, doli stímajo i kricsíjo: rázpi ga! Tő je pa zdávnya pravica, ka kí nepostűje szvojege dűhovnoga voditela, on sze zaman prestímáva z-tém, ka vero lűbi. Pred táksim je doszta vécs vrėdnoszti edna gőrlava sztvár, kak nyegova vera. Prilicsna rėcs právi: »Grđi je tiszti ftics, steri sze vu szvoje gnezdő zgrđi.« Ka nà povėmo tak na bo'zi kėp sztvorjenoga, z-pámětjov blagoszlovenoga táksega csloveka, steri priszpodobno csini? Dobro je, od vernikov szvoji pregányani, nedűžno razlácsani pasztérje naszledűvali bodo nebeszkoga vucsitela Krisztusa povelėnya: (Máté X. 14—15.) „I kikol' ne príme vász, niti neposzlűhne rėcsi vase, vőidőcsi z-híze, ali z-meszta onoga, doli sztepszte práh z-nőg vasi. Zaisztino velim vam, le'zi bode Sodomszkoi i Gomorszkoi zemli na sződnji dėn, liki meszti onomi.“ Vszáki dėn je ji menyė . . . odhájajo . . . doj sztepėjo práh z-nőg szvoji. Ali tő edno szí szlobodno zamerkajo ti vu bogásztvi sze nadűvajőcsi, ka szamí pod szebov zaszekávajo vėko, gda vere, vadlűványa szluge i tak tűdi vero zametávajo i szlabijo. Ár csi verszko obcsűtėnye veszne z-szrdc lűdi, csi sze cėrkvi doli zaprėjo, ár nede, kí bi rėcs bo'zo glászo, nebode telko 'zandárov, temnic, kí bi hűdodelníke na vűzdi dr'zali i vaso vrėdnoszti obarvati mogőcsi bílí. Nė, csi vu vszákoi vėszí bode edna posztája oro'znikov. Zaszekávajte záto pod szebom vase vėke, gda od vszega odpűsztseni, na tla szpádnete, teda vam nà napamet príde, ka szte szí szvojoj neszrecsi szamí zroki! Priprávlajte li pőt nerėdnoszti, kommunistvi, sto de meo vecs zgűbiti, vi ali pa vasi dűhovni voditelje?

Csehi nedo v Rím rőmáriveri — píse eden csehszki líszti — nego k-sztebri Husz Jánosa. Pri tom do sze vkűpszprávlale csehszke vno'zine i prika'zűvale pred cėlím szvėtom, ka szo premágali je'zuitov kultusz.

Luthár Gergely.

Márciusa 12-ga, na dėn szvojege lasztivnoga imėna, sze je k-szvojim ocsákom povrno nemesnyák Luthár Gergely, nesztor szebeborszke Luthárove familije. Narődo sze je v Szebeborci 1841. febr. 18.; v Pűconszko fárno sőlo je hodo, potom v Soproni v evg. gimnazium. Krđ'zni notár je bio 12—12 lét v Gor. Petrővci i Martjanci. Za volo betega je z-szvoje szlűzbe dojzavhávalo i je vértivati zacsno na szvojem szebeborszkom poszesztvi. Szkrben i sparaven vért je bio do konca 'zitka szvojege. — 'Zítek nyegov szo vnogokrát obkmicšili placsa obláki. Z-szmrtjöv szo sze odlőcsili od nyega vszi nyegovi verni lűblėni. Na literaturszkom presztori sze je tűdi trdio; 1887. leta je Szijártove mrtvecšne peszmi z-pomocsjöv Kolossa Mihályja pod II. vődánye pripravo; vecs lét je predszednik bio szebeborszke solszkoga sztolca i ka celő káze nyegov pozdignyeni dűh, 1907. leta je na szpōmenek szvoje tivárisice pri Pűconszkoi gmáni na kulturáliski cio 400 koronszko fundácijo polo'zo, (tá fundácia je té vecs kak 20 metrov psenice vrėdnoszti vődjála.) naj sze 'znyé ínteresom podpėrajo pri vcsenyė one evangelicsanszke cėrkvi vernici, steroj je on pōleg Bo'ze szkrovne vőle nė mogao lasztivne szini i cseri gorizhrániti. — Zvön velike rodbine ga 'zalűjejo zet nyegov g. Vogler Jo'zef na Petainci, nájbole pa nyegova lűblėna jedina vnűka Margit z-szvojim tivárisom Toplák Ivanom v D. Lendavi, kí szo velikodűšno obecsali nė szamo zgorá ime-nűvano fundácijo pri Pűconszkoi gmáni zcėla valorizėrati, nego na szpōmenek pokonyáka na »Diacski Dom« tűdi vėkso podporo darűvati. „Vu sztálnom s-pōmenki de te pravicsen“!

'Zalivanya glászi. Na Cvetno nedelo je prevecs velika táljemájőcsa vno'zina szprevodila vu míra vrt v Dolini Szlivnyek Stevana vdovico, stera je sztaroszti szvoje 62. leti vőpreminőla. Vu pokojnoj Lebar János presbiter punico, Szlivnyek Jo'zef, nasi stampov vrėli siritel v Allentowni, pa szvojo verno mater 'zalűje.

Remėnke na Diacski Dom. Vu sőli szo vucsitelica pripovedávali deci od přėkmurszki evangelicsanszki szpōmenkov, kakti od Kardosovoga v Norsinci, od Kűzmicsovoga v Sztrűkovci i od Kűhar Ferencovoga v Szoboti, to je od Diacskoga Dőma. K-tomi szlėdnyemi prikapceno szo bűdili deco, naj tő násztavo podpėrajo, vėm lėhko 'znyí eden-ov de tűdi v'zívao nyé

dobroto. Máli solárje szo në szamo z-recsjöv obecsalfi podpéranye, nego z-djányom. Okóli szo sle vrle dekliscke po szvojoj véski i szo pravile, naj sze k-Vüzmi vszáka hí'za zadovoli z 1—2 menyé remenkoma i tak goriosztányeni pár belic naj tá dá na podpéranya Diacsoga Dóma. I tak szo vküpszpravile na V a n e c s i Savel Ilonka i Emma 64 belice, 32·5 Din i 3 kg. graha; na G o r i c i Cipott Jolánka i Vreccics Lina 12 belic i 17 Din; v P u c o n c i Sável Jolán 48 belic, 32 Din i 2·5 kg. graha; v S a l a m o n c i Szever Anna i Janzsa Lina 19 belic i 4 Din; v Pecsarovci Szabados Ilonka i Andrecs Fani 81 belic i 4 Din., tak vszevküp 224 belic, 89·5 Din i 5·5 kg. graha. K-tomi dári szo Luthárova Fliszár Sarolta k-coj priló'zili 1 kokos, 10·5 Din i 5·5 kg. graha i tak vsze notriposzlali v Szoboto. — Po tí máli Krisztus tüdi rászirjáva szvoj ország

Politicsen 'zítek. Radicsevci szo preobnoli szvoj köpenyek, na klin poveszno li republikantszto, pokorni ágneci szo posztanoli dr'závi, králi i vládi. Té partáje zapréti voditelje szo zgúbili szvoje mandáte, meszto nyih szo nyihovi namesztniki pozváni v parlament. — Na 4 mészece, dokecs néde rédnoga proracsúna, szo tak zváne „dvanájsztine“ dovoljene.

Neszrecse. Sztrasen ciklon je divjao márc. 18-ga v Szeverni Ameriki i nepopisno skodo napravo, blüzi 3000 lüdi je od 'zítka prislo, vise 50.000 je pa težko ranyeni biló. — Na Szaarszkom je okóli 100 bajcarov po neszrecsi zgúbilo 'zítek. — V-Hamburgi na ednom hajovi je eksplozija bujla 15 delavcov. — Katsztrófalni ogen je bio v Tokiji. Tó prédnye meszto Japonszke sze je komaj nikelko zmoglo od nedávnoga sztrasnoga zemlétrósza i 'ze je páogeny vnicso v-nyem 3500 hí'z. (Japánszke hí'ze szo vsze z-leszá naprávlene.) 1800 oszob je mrtvi. Skoda znása vise 50 milionov dolárov.

Szobotska evang. gmajna je 1925. márc. 25-ga dr'zála od 1924. leta szvoje gmajnszke racsúne zadoszta pred malo vernikmi. Vu premi-nócssem leti je dála zgotoviti edno drvárnico z-12.435 din. (51.340 K.) Dála je predelati za zvonára i cerkevno ga szlugo edno hrambo za sztanoványe z-3077·5 d. (12.318 K.) sztroskom. Szploj je doli plácsala zvonóv dúg. Notrijemá-

nya je méla 71.573 d. (28J.315 K.), vödávanye (70.261 d., (281.044 K.), osztáne 1314·25 din. (5267 Kor.)

Mró je márc. 20. lord Curzon eden náj-znamenitési angleski dr'závníkov.

Sztrájkajo v Italiji delavci (okoli 100·000), v Nemcsiji pa 'zeleznicsárje.

Nóvi pènez v Ausztriji. Od márc. 1. v Ausztriji je nóvi pènez dáni v-obrácsaj, steri sze *silling* zové i telko valá, kak 10,000 ausztriszki papernatni korun.

Romunszki král Ferdinand je težko obe-té'zao, má bidti dozhaváli z-tróna i Károl trononaszlednik vzéme prék vládne poszle.

Trocki, znáni bolsevicki komiszár je nikam veszno; govori sze tüdi, ka je od szvoji nepriátelov vmorjen.

Szamovolní dári na gordr'zánye i rászirjávanye Düsevnoga liszta. Rítuper Sándorova Szebeborci 10 D, Drvarits Stevan Markisavci 10 D. Titan Stevan Radkersburg 10 Din., Vrata-rits Miklós Predanovci 20 Din., Szinic Lajos Oszijek 100 Din. — Radi bi nadaljávali! — Szrdcsna hvála!

Darüvanye na Diacski Dom v Püconkoj fari. Bencik János Szebeborci 50, Drvarits Stevan Markisavci 25, Fujsz Stevan Morávci 20, Hodocsek Ivan Puconci 15—15, Szapács Stevan Predanovci 10, Drvarits Stevan Markisavci 30, Rác Stevan Morávci 30, Kiszilák János Salamenci 20, Kolossa József Puconci 20, Szever Ferenc Puconci 10, Fartely Károly Bokracsi 10, Katona Lajos S. Bethlehem 100, Bencik Jánosova Szebeborci 10 dinárov. Vszem daritelom náj-toplésa hvála!

! ? Ka darüjes tí na ? !
„DIACSKI DOM“

Posta.

S. Bethlehem. Márc. 20. szmo dôbili po Banki 10 dolárov, në szmo pa dôbili písma, tak neznámo, sto i na koj je poszlaó tó sumo? Proszimo odgovor!